

İKNA TEKNİKLERİ AÇISINDAN NUTUK¹

Kemalettin DENİZ², Rasim TARAKCI³

Öz

Bu araştırmayla, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve ilk cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'ün halkına hesap vermek ve yeni bir devleti nasıl kurduğunu anlatmak için söylediği Nutuk'ta kullandığı ikna tekniklerini belirlemek amaçlanmıştır.

Araştırma, nitel araştırma özelliği taşımaktadır. "Doküman analizi modeli" kullanılmıştır. Buna göre Mustafa Kemal Atatürk'ün "Nutuk" adlı eseri araştırmanın amacı doğrultusunda ikna teknikleri açısından taranmış, doküman analizi esaslarına göre elde edilen veriler düzenlenmiş ve veriler analiz edilmiştir. Araştırmanın örneklemini aynı zamanda araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

Verilerin toplanmasında bir standardın oluşturulmasını sağlamak amacıyla bir form kullanılmıştır. Bu form araştırmanın amacı doğrultusunda ikna tekniklerinin Nutuk'ta nasıl yer aldığı sistematik bir şekilde kaydetmeye yaramıştır.

Formda yer alan 76 ikna tekniği birer tema olarak değerlendirilmiş ve Nutuk bu temalar açısından taranmıştır. Tarama esnasında tekniklerle ilgili Nutuk'ta yer alan her bilgi, bu başlıklar altına yazılmıştır. Taramalarda elde edilen bilgilerin, başlıkların altına yazılması tamamen bittikten sonra bu bilgiler her teknik açısından kendi içinde değerlendirilmiş ve farklı kodlar oluşturulmuştur. Nihayetinde her teknik ayrı ayrı ele alınmış ve veriler yazıya aktarılmıştır.

İkna teknikleri ile ilgili Nutuk'ta yapılan analizlere göre Mustafa Kemal'in 76 teknikten 67'sini kullandığı, 5'ini hiç kullanmadığı, 4 teknikte tavsiye edilenlerin zıddını yaptığı görülmüştür. Bu da Mustafa Kemal'in birçok ikna tekniğinden yararlandığını, Nutuk'ta kendini ifade ederken insanları anlatıtlarına inandırmak için çeşitli yollara başvurduğunu ve Mustafa Kemal'in ikna edici bir lider olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: ikna, ikna teknikleri, iletişim, Nutuk, Mustafa Kemal Atatürk.

Jel Kodu: Y-30

Nutuk in Terms of Persuasion Techniques

Abstract

In this study, it is aimed to define Mustafa Kemal Ataturk's persuasion techniques in his book of Nutuk to give an account for his folk and to explain how he founded a new country.

Qualitative research model and document analyse was used for this study. Therefore, Nutuk was browsed in terms of persuasion techniques. The data obtained was arranged and analysed according to principles of document analyse. Sample of this study also constitutes the universe of the study.

¹ Doç. Dr. Kemalettin Deniz danışmanlığında hazırlanan "Nutuk'un İkna Teknikleri Açısından İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, kemalettindeniz@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-7531-490X

³ Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, rasimtarakci@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6379-2736

A form is used to construct a standard in the process of obtaining data. This form is composed of persuasion techniques that could be defined from written expressions by related literature scanning and was generated by the opinion of experts. 76 persuasion techniques was taken place in this form. It served to record sistematically how this techniques had taken place in Nutuk in line with the purpose of this study.

Each of the 76 persuasion techniques in the form were considered as a theme and Nutuk was scanned in terms of these techniques. All the quotations in Nutuk were written below the headings among these 76 techniques. After this process, these quotations were evaluated in the light of all these techniques and different codes was given to each of them. Finally, each technique was semitized and data was transformed to script

In the scope of the analyses that related to persuasion techniques and derived from Nutuk, 67 of 76 techniques were used by Mustafa Kemal and 5 of them were never used. He did the opposite of 4 techniques that are recommended. This shows that Mustafa Kemal benefited from many persuasion techniques, appeared to different ways to persuade people and is a persuasive leader. Techniques that are rarely used or used reversely can be that these are not necessary in the conditions required or he didn't need them. With this regard, Mustafa Kemal preferred to use the persuasion techniques when they are necessary and he is a persuasive leader.

Keywords: persuade, persuasive techniques, communication, Nutuk, Mustafa Kemal Atatürk.

Jel Code: Y-30

Giriş

İletişim, insanoğlunun yaratılışından bu yana duygularını, düşüncelerini, isteklerini toplum içinde ifade etmesini sağlayan ve diğer canlılardan farklı olarak düşünce ve bilgilerini kuşaklar boyunca aktarmasına yarayan doğal bir süreçtir. İnsan, toplum içinde iletişim kurarak var olur. İletişim sayesinde çevresinde bulunmayan olay, olgu veya nesnelerin bilgisine ulaşır. Geçmişte olup bitmiş olayları da bu sayede öğrenir. Böylelikle iletişim, insanoğlunu zamanın ve mekânın da ötesine taşır. İletişim sayesinde insanlar birbirlerini sözlü ve yazılı olarak etkilemeyi de amaçlarlar. Bu sayede başarılar elde ederler. İletişim sayesinde insanlar, çevrelerindeki insanları etkilemekle kalmamış, varlığını sürdürebilmek için çeşitli kurallar ve değerler üretmişlerdir. Bunlar sayesinde toplumsal ve kültürel kurumlar oluşmuştur. Bu kurumların devamlılığı da yine iletişimle sağlanmıştır. İletişim, toplumu meydana getiren insanlar arasında sağladığı etkileşimle düşüncelerde, davranışlarda, değerlerde ve amaçlarda benzerlik ve uzlaşma olasılığını artırmada da son derece önemli bir rol oynar (Yatkın, 2003, s. 44).

Türkçe Sözlük'te iletişim, "Duygu, düşünce ve bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme, komünikasyon." tanımıyla yer alır ki bu, dilimizdeki ifadesiyle bir ortaklığa işaret etmektedir (TDK, 2009, s. 954).

İletişim bir ortaklık kurma süreci olmakla birlikte bu ortaklığın sağlanabilmesi için etkili bir iletişimin kurulması gerekir. Bu noktada

insanların birbirini anlaması, günlük hayattaki isteklerini diğer insanlara kabul ettirebilmesi, fikirleriyle veya duygularıyla diğer insanları etkilemesi için etkili bir iletişim kurması gerekir ki bu iletişimin amacı da iknadır.

İlişkilerle örülü insan yaşamında iknanın önemli bir yeri vardır. Zira insan, amaçlarına ulaşmak için diğer insanları ikna etmek zorundadır. İletişim, insanları ikna etmek için bir araçtır (Paksoy ve Acar, 2000, s. 12). Başkalarıyla iletişim kuran herkes, elde edemese bile karşısındakini yönlendirmeyi amaçlamaktadır (Lazar, 2001, s. 69).

İknanın sözlükte “İnandırma, razı etme, kişinin tutum ve davranışlarını zorlama olmaksızın etkilemeyi hedefleyen iletişim süreci, bir konuda birinin inanmasını sağlama, kandırma.” (TDK, 2009) gibi açıklamaları vardır. Ancak genel bir tanım yapmak gerekirse “İkna; kişi veya grubun tutum ve davranışlarını, dil becerileri ve çeşitli etkileme unsurları aracılığıyla zorlama olmaksızın bilinçli bir şekilde yönlendirmeyi hedefleyen iletişim sürecidir.” (Deniz, 2011, s. 561).

Günümüzde ikna birçok alanda kendini göstermektedir. Bu alanlardan biri siyasettir. Siyaset sözcüğü Türkçe Sözlük’te “Politika, devlet işlerini düzenleme ve yönetme sanatıyla ilgili özel görüş ve anlayış” olarak tanımlanmıştır (TDK, 2009). Günümüzün demokratik yönetim anlayışında yöneticiler, güçlerini halktan almaktadır. Belirli aralıklarla yapılan seçimlerle halk, kendi yöneticisini seçmektedir. Durum böyle olunca siyaset sahnesinde yer almak isteyen kişiler halkı, kendilerine oy verme konusunda ikna etmek durumundadırlar. Bu sebeple iyi bir siyasetçi aynı zamanda iyi bir iknacı olmak zorunda kalmaktadır.

Yönetimlerin demokratikleşmesi ve halkın yönetime oylarıyla katılmaya başlamasıyla, yöneticilerin halkı ikna etme gereklerinin ortaya çıkışı yeni bir kavramı da ortaya çıkarmaktadır. Bu kavram günümüzde “siyasal iletişim” olarak adlandırılmaktadır. “Belli ideolojik amaçları toplumda belli gruplara, kitlelere, ülkelere ya da bloklara kabul ettirmek ve gerektiğinde eyleme dönüştürmek, uygulamaya koymak üzere siyasal aktörler tarafından çeşitli iletişim tür ve tekniklerinin kullanılması ile yapılan iletişim” olarak tanımlanan siyasal iletişim bugün insanlığı çepeçevre sarmaktadır (Aziz, 2003, s. 4). Siyasetçiler çeşitli ikna teknikleriyle halka yaklaşmakta, halk ise bunları kendi süzgecinden geçirip yöneticisini seçmektedir.

Türkiye’de demokratikleşme sürecinin ilk aktörü şüphesiz ki Mustafa Kemal Atatürk’tür. Büyük ve kanlı bir savaşın ardından fakir ve bitkin bir milleti özgürlüğünü kazanmak için örgütlenmeye ve tekrar savaşıya ikna eden, ardından halkın alışık olmadığı bir yönetim şekli olarak cumhuriyeti kuran ve halkın buna uyumunu sağlayan, ölümüne kadar

siyaset sahnesinde kalıp cumhurbaşkanlığı yapan Mustafa Kemal, şüphesiz ki iyi bir lider, etkili bir iletişimci, başarılı bir iknacıdır.

Mustafa Kemal, 1927 yılında kendi kurduğu Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)'nin ikinci büyük kongresinde, 1919 yılında Samsun'a çıkışından başlayarak içinde bulunulan 1927 yılına kadar yapılanları kendisi bizzat 36,5 saatte anlatmıştır (Yıldız, 2006, s. 112). Bu metin şüphesiz ki bir yöneticinin halka hesap vermesi, yaptıklarının doğruluğu konusunda halkı ikna etmeye çalışmasıdır. Nutuk'un metninde Mustafa Kemal'in 16 defa ikna sözcüğünü kullanması da bunu doğrular niteliktedir. Sonradan Nutuk adı verilen bu eserin ikna yönüyle ilgili yapılmış bilimsel bir çalışma yoktur. Bu sebeple araştırmanın temel amacı Mustafa Kemal Atatürk'ün Nutuk'unda kullandığı ikna tekniklerini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda, çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Mustafa Kemal'in yararlandığı ikna teknikleri hangileridir?
2. Mustafa Kemal'in ikna tekniklerinin zıddını kullandığı durumlar nelerdir?

Çalışma, bugüne kadar Mustafa Kemal Atatürk ve Nutuk'uyla ilgili ikna açısından herhangi bir bilimsel çalışma bulunmamasından dolayı önem arz etmektedir.

Yöntem

1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma bir nitel araştırma özelliği taşımaktadır. Veriler doküman analizi yoluyla toplanmıştır. Doküman analizi, "araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgiler içeren yazılı materyallerin analizini kapsar" (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 217). Buna göre Mustafa Kemal Atatürk'ün "Nutuk" adlı eseri araştırmanın amacı doğrultusunda ele alınan ikna teknikleri açısından taranmış, doküman analizi esaslarına göre elde edilen veriler düzenlenmiştir.

2. İnceleme Nesnesi

Mustafa Kemal tarafından yazılan "Nutuk" bu araştırmanın inceleme nesnesini oluşturmaktadır. Araştırmada Nutuk'un Türk Tarih Kurumu tarafından yayımlanan 2010 yılı baskısı kullanılmıştır.

3. Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanması doküman incelemesi gerçekleştirilerek yapılmıştır. Buna göre araştırmaya tâbi tutulan Nutuk incelenerek veriler kaydedilmiştir.

Verilerin toplanmasında bir standardın oluşturulmasını sağlamak amacıyla veri toplama aracı olarak ikna teknikleri formu kullanılmıştır. Bu form ilgili literatür taranarak oluşturulan ikna tekniklerinin yazılı anlatımda tespit edilebilenlerinden müteşekkil olup, alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda oluşturulmuştur. Formda 76 ikna tekniği yer almaktadır. Bu form araştırmannın amacına yönelik olarak ikna tekniklerinin Nutuk'ta nasıl yer aldığını sistematik bir şekilde kaydetmeye yaramıştır. Buna göre formda her ikna tekniği bir tema olarak yer almış, bunlarla ilgili elde edilen her bir bulgu da bir kod olarak temalar altına sistematik bir şekilde kaydedilmiştir. Araştırmada temalar olarak yer bulan ikna teknikleri ilgili alanyazını incelenerek belirlenmiştir. Buna göre yapılan çalışmalardan alınan ikna teknikleri aşağıda tablo şeklinde verilmiştir (Deniz, 2011; Hogan, 2007; Hogan ve Speakman 2012; Hale ve Whitlam, 1997; Rocha'dan aktaran Karadoğan, 2003):

Tablo 1. İkna Teknikleri

Sıra No	Tekniğin Adı
1	Bilimsel Kanıt
2	Duygusal Kanıt
3	Ahlaki Kanıt
4	Uyum
5	Empati Kurma
6	Hediye Vererek Ortaklık Kurma
7	Kusur, Hata Belirtme
8	Zayıf ve İnsani Yönünü Belirtme
9	Yardımcı ve Paylaşımçı Olma
10	Az Söz Verip Çok İş Yapma
11	Ortak Düşman, Ortak Sorun Yaratma
12	İddia ve Bilgilerle Şaşırtma
13	Saygı Gösterme
14	İnsanlara Onlara Benzeyen İnsanların Hikâyesini Anlatma

15	Kendi Hayatından Hikâyeler Anlatma, Örnekler Verme
16	Alçak Gönüllü Olma
17	Net ve Kesin İfadeler Kullanma
18	Hızlı, Kolay ve İyi Çözümler Üreterek Uygulama
19	Sözde Sorular Sorma
20	Karşısındakinin Değer, İhtiyaç, Tutumlarını ve Onu Motive Edecek Unsurları Bilme
21	Kıtlık
22	Tutarlılık
23	Bilinmeyi Bilinenle Bağlantı Kurarak Anlatma
24	Konuyu Daha Önceki Konularla İlişkilendirme
25	Aktarılan Bilginin Günlük Yaşamda Nasıl, Nerede Kullanılacağını Belirtme
26	Anlatılanı Güncel Bir Konuyla İlişkilendirme
27	Mesajda Zıtlıklardan Yararlanma
28	Karşıdakine Bir Grubun Parçası Olduğunu Hissettirme
29	Sosyal Kanıt
30	Sonuca Odaklanıp Kafada Canlandırma
31	Önce Amacı, Sonra Amaca Götürecek Planı Belirleme
32	Planladıklarıyla İlgili Olumlu Beklenti İçinde Olma
33	Engeller Karşısında Hedefi Değiştirmeden Farklı Yollar Kullanma
34	Seçenek Sınırlama
35	Üçlü Yapılar
36	Karşıdakine Olumlu İş Yaptırıp Onu Sürece Katma
37	Sebeup Cümleleri Kullanma
38	Rica, Nezaket ve Teşekkür İfadeleri Kullanma

39	“Bildiğiniz gibi” İfadesini Kullanma
40	Hırslı Olma
41	İyilik Yapıp Kendine Borçlu Hissettirme
42	Kazanacakları Konusunda Olumlu Hayaller Kurdurma
43	Tekrar
44	Özet
45	Sorulara Yeterince Açıklayıcı Cevap Verme
46	Karşıdakinin Soru Sormasına Fırsat Verme
47	Övgü
48	Beklenen Davranışlar Konusunda Açıklama ve Tarif Verme
49	Korku Çekiciliği
50	Karşısındakinin Öğrenme Kanalını Tespit Edip Buna Göre Konuşma
51	Demagoji Yapma (Muğlak Konuşma)
52	Müzik
53	Kanıtların Kimseyi Yanıltığını Kabul Etmek Zorunda Bırakmaması
54	Önce Duyguya Sonra Mantiğa Seslenme
55	Kanıtların Kesinliğe Dayanması
56	Zamanı Dikkatli Kullanarak Kişilerin Sabırlarını Zorlamama
57	Kişinin, İkna Etmek İsteddiği Konuyla İlgili Kendine Güveninin Tam Olması
58	Rahatça Anlaşılabilir Cümleler Kurma
59	Anlamı Açıkça Verebilecek Kelimeler Kullanma
60	Kişisel İfadeler Yerine Genel İfadeler Kullanma
61	Konuşmaya Başlarken Eleştiri, Emir Kullanmama
62	Hazırlık Yapma

63	Konuşma Planını Belirtme
64	Farklı ve Zengin Materyaller Kullanma
65	Geri Bildirim Alma
66	Karşıdakini Küçük Düşürücü Sözler Kullanmama
67	Merak Uyandırma
68	Anlatılan Konuyla İlgili Dinleyicilerin Harekete Geçmeye İstekli Olmasını Sağlama
69	Güvenilir Olma
70	Kendine Güvenme
71	Dürüstlük
72	Samimiyet
73	Açıklık
74	Birikim
75	Dedikodu Yapmama
76	Alanında Uzman Olma

4. Verilerin Analizi

Araştırmada içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Veri toplamak için hazırlanan ve 76 ikna tekniğinden oluşan formda her teknik birer tema olarak yer bulmuştur. Daha sonra Nutuk, bu temalar doğrultusunda taranmıştır. Tarama esnasında temalarla ilgili Nutuk'ta yer alan her bilgi ilgili temanın altına bir kod olarak yazılmıştır. Taramalarda elde edilen bilgilerin temaların altına yazılması tamamen bittikten sonra bu bilgiler her tema açısından kendi içinde değerlendirilmiştir ve sonuçlara ulaşılmıştır.

Bulgular

1. Mustafa Kemal'in Yararlandığı İkna Teknikleri

Mustafa Kemal, çalışmaya konu olan 76 ikna tekniğinden 67'sini Nutuk'ta kullanmıştır. Mustafa Kemal'in kullandığı teknikler Tablo-2'de listelenmiştir:

Tablo 2. Mustafa Kemal'in Yararlandığı İkna Teknikleri

Sıra No	Tekniğin Adı
1	Bilimsel Kanıt
2	Duygusal Kanıt
3	Ahlaki Kanıt
4	Uyum
5	Empati Kurma
6	Kusur, Hata Belirtme
7	Zayıf ve İnsani Yönünü Belirtme
8	Yardımcı ve Paylaşımçı Olma
9	Az Söz Verip Çok İş Yapma
10	Ortak Düşman, Ortak Sorun Yaratma
11	İddia ve Bilgilerle Şaşırtma
12	Saygı Gösterme
13	İnsanlara Onlara Benzeyen İnsanların Hikâyesini Anlatma
14	Kendi Hayatından Hikâyeler Anlatma, Örnekler Verme
15	Net ve Kesin İfadeler Kullanma
16	Hızlı, Kolay ve İyi Çözümler Üreterek Uygulama
17	Sözde Sorular Sorma
18	Karşısındakinin Değer, İhtiyaç, Tutumlarını ve Onu Motive Edecek Unsurları Bilme
19	Kıtlık
20	Tutarlılık
21	Bilinmeyeni Bilinenle Bağlantı Kurarak Anlatma

22	Konuyu Daha Önceki Konularla İlişkilendirme
23	Anlatılanı Güncel Bir Konuyla İlişkilendirme
24	Mesajda Zıtlıklardan Yararlanma
25	Karşıdakine Bir Grubun Parçası Olduğunu Hissettirme
26	Sosyal Kanıt
27	Sonuca Odaklanıp Kafada Canlandırma
28	Önce Amacı, Sonra Amaca Götürecek Planı Belirleme
29	Planladıklarıyla İlgili Olumlu Beklenti İçinde Olma
30	Engeller Karşısında Hedefi Değiştirmeden Farklı Yollar Kullanma
31	Seçenek Sınırlama
32	Üçlü Yapılar
33	Karşıdakine Olumlu İş Yaptırıp Onu Sürece Katma
34	Sebeup Cümleleri Kullanma
35	Rica, Nezaket ve Teşekkür İfadeleri Kullanma
36	“Bildiğiniz gibi” İfadesini Kullanma
37	Hırslı Olma
38	İyilik Yapıp Kendine Borçlu Hissettirme
39	Kazanacakları Konusunda Olumlu Hayaller Kurdurma
40	Tekrar
41	Özet
42	Sorulara Yeterince Açıklayıcı Cevap Verme
43	Karşıdakinin Soru Sormasına Fırsat Verme
44	Övgü
45	Beklenen Davranışlar Konusunda Açıklama ve Tarif Verme

46	Korku Çekiciliği
47	Demagoji Yapma (Muğlak Konuşma)
48	Önce Duyguya Sonra Mantiğa Seslenme
49	Kanıtların Kesinliğe Dayanması
50	Zamanı Dikkatli Kullanarak Kişilerin Sabırlarını Zorlamama
51	Kişinin, İkna Etmek İsteddiği Konuyla İlgili Kendine Güveninin Tam Olması
52	Rahatça Anlaşılabilir Cümleler Kurma
53	Anlamı Açıkça Verebilecek Kelimeler Kullanma
54	Konuşmaya Başlarken Eleştiri, Emir Kullanmama
55	Hazırlık Yapma
56	Konuşma Planını Belirtme
57	Geri Bildirim Alma
58	Merak Uyandırma
59	Anlatılan Konuyla İlgili Dinleyicilerin Harekete Geçmeye İstekli Olmasını Sağlama
60	Güvenilir Olma
61	Kendine Güvenme
62	Dürüstlük
63	Samimiyet
64	Açıklık
65	Birikim
66	Dedikodu Yapmama
67	Alanında Uzman Olma

Çalışmanın hacmini artıracığından dolayı Mustafa Kemal'in kullandığı bütün ikna teknikleri tek tek ele alınmayacaktır. Bu tekniklerden

en çok kullanılanları “bilimsel kanıt, duygusal kanıt, ahlaki kanıt” teknikleridir. Bu sebeple bu tekniklerin nasıl kullanıldığına değinilecektir.

1.1. Bilimsel Kanıt

Bilimsel kanıt sunma ikna edici iletişimdeki tekniklerden biridir. Mantığa seslenen veriler sunmayla gerçekleşir. Araştırmalara göre sayısal verilere dayalı mesajlar, rapor, alıntı, uzman görüşü, belge sunma, bilimsel kıyaslama ve veriler, tarih verme gibi kanıtlar alıcıda etki yaratmaktadır. Deniz (2011, s. 619)’e göre “mesajlardaki mantığa seslenen kanıtlar, dinleyicileri gerçekçi düşünmeye yönelir.”

Mustafa Kemal, Nutuk’un anlatımında belgelere oldukça sık yer vermektedir. Anlattıklarını kanıtlamak amacıyla Nutuk’taki olayları belgelerle desteklemiştir. Ayrıca bu belgeleri ilgilenenlerin okuması için Nutuk’un asıl metniyle birlikte yayına sunmuştur.

Mustafa Kemal, Nutuk’ta birçok farklı kaynaktan ve türden belgeyi kullanmıştır. Bunların büyük bir çoğunluğu o günün temel haberleşme kaynağı olan telgraf metinleridir. Bunun yanında kongre tutanakları, CHP grup toplantısı tutanakları, Heyeti Temsiliye kararları, TBMM’nin açık ve gizli oturum tutanakları, raporlar, mektuplar, Amasya Görüşmeleri kararları, gazeteler, bildirimler, kitapçıklar, tüzükler, konferans ve mülakat metinleri de vardır.

Çalışmada yararlanılan Nutuk’un Türk Tarih Kurumunun 2010 yılı baskısında bu belgeler ayrı bir cilt olarak basılmış olup 300 belgeyi barındırır. Vesikalar cildinde yer alan bu belgeler kimi zaman Nutuk’un asıl metninde doğrudan kullanılmış, kimi zaman özetlenmiş, kimi zaman da asıl metinde yer almamış yalnız vesikalar içerisinde yer aldığı ifade edilerek ilgilenenlerin yayımlandığı zaman oradan okuyabileceği belirtilmiştir. Mustafa Kemal’in Nutuk’ta söylediği şu sözler, belge kullanımına örnek olması bakımından verilmiştir:

Efendiler, o müsvedde işte aynen şu kağıtlardır. (Göstererek) dört maddeyi ihtiva ediyor, muhteviyatını beyan ettim (s. 44).

23 Haziran 1919 gün ve 84 sayılı olan bu şifre muhteviyatı, şayan-ı dikkat bir zihniyeti gösterir bir vesika olduğu için aynen arz edeceğim (s. 48).

O tarihlerde ve ondan sonraki zamanlarda, en hafif tabirle safdilliklerini mukteza-yı kiyaset ve tedbir göstermeğe çalışmış olanlar hakkında, bir fikir vermiş olmak için, müsaade buyursanız, şu vesikayı aynen ittilamıza arz etmek isterim (s. 64).

Bu telgrafa orada verdiğim cevabı aynen arz edeceğim (s. 106).

Mustafa Kemal anlattıklarını belgelerle desteklemeye o denli önem verir ki bazı olayların anlatımında önemsiz gibi görünse bile özellikle belge kullanarak anlatmayı tercih etmesi bunun bir göstergesidir. Kuvayi Milliye

çetesi lideri Yahya Kaptan'ın şehit edilmesi durumunda söylediği şu sözler durumu örnekler niteliktedir:

Muhterem Efendiler, hükûmeti ve İstanbul'daki teşkilatımız rüasasını, böyle çirkin bir cinayetin irtikâp olunmasına delâlete saik olan esbap ve müessiratın, tetkikinin cidden şayan-ı ibret netayice müncer olacağına kani bulunduğum cihettedir ki, zâhiren ehemmiyetsiz gibi görülebilecek olan bir vak'ayı delâile ve vesaike istinat ettirerek izah ettim. Bu izahatımda enzar-ı millette vazıh bir zemin-i tetkik husulüne yardım edebildiysem vicdanî vazifelerimden birini yapmış olduğuma kani ve müsterih olacağım (s. 438).

Nutuk'ta bilimsel kanıt olarak uzman görüşüne de yer verilmiştir. Damat Ferit Hükûmetinin Heyet-i Temsiliyeyi din ve halife düşmanlığı ile suçlayıp halkı kışkırtması üzerine Heyet-i Temsiliye de din adamlarından fetvalar alarak böyle bir durumun olmadığını kanıtlama yoluna gitmiştir:

İstanbul'da Damat Ferit Paşa, derhal yeniden mevki-i iktidara getirildi. Damat Ferit Paşa Kabinesi ve İstanbul'da bütün menfi ve hain teşekkülâtın vücuda getirdiği blok ve bu blokun Anadolu dahilindeki tekmil isyan teşkilâtı ve bilcümle düşmanlar ve Yunan ordusu, müştereken aleyhimize faaliyete geçtiler. Bu müşterek tecavüz politikasının talimatı da, padişah ve halifenin, düşman tayyareleri de dahil olduğu halde, her türlü vasıtalarla memlekete yağdırdığı "huruç alessultan" fetvası idi.

Bu umumî, mütenevvi, ve hainane savletlere karşı, biz de, daha Meclis açılmadan evvel, Afyon Karahisar'ında, Eskişehir'de ve bütün hat boyunca bulunan ecnebi kıtaatını Anadolu'dan çıkarmakla Geyve, Lefke, Cerablus köprülerini tahrip etmekle ve Meclis içtima eder etmez Anadolu ulema-yı kiraminin fetvasını almakla mukabil tedabire geçtik (s. 592, 594).

Sayısal verilerin kullanılması zihinlerde kesin bilgilerin oluşmasını sağlamaktadır. Bu da inandırıcılığı artırmaktadır. Mustafa Kemal Nutuk'ta sayıları çok değişik konu alanlarında kullanmıştır. Bunlar kişi sayıları, bir olay veya durumla ilgili yazılı kaynakların sayfa sayıları, düşman birliklerinin ve isyancıların sayıları, milis güçlerin veya ordunun asker sayısı, oylama sonuçlarının sayılarla ifade edilmesi, askerî alanda yol, uzunluk veya alan hesaplamaları ve parasal harcamalar, savaş teçhizatlarının sayılarıdır. Aşağıda bu konu alanlarına ait kullanımlara örnekler verilmiştir:

Ben, bu hususta müdavele-i efkâr eylemek üzere, Fethi Bey, Fevzi Paşa, Fuat Paşa, Kâzım Paşa, Ali Bey, Celâl Bey, İhsan Bey ve Heyet-i Vekile arkadaşları ve sair on, on beş arkadaşı ve bu meyanda Kâzım Karabekir Paşa'yı Çankaya'da nezdime davet etmişim (s. 298).

Üç safhaya ayrılabilen bu muharebemiz, eser-i cedid denilen büyük tabaka kağıtlardan yirmi beş sahife doldurdu (s. 236).

Bu esnada Anzavur, 11 Mayıs 1920 tarihlerinde top ve mitralyözlerle mücehhez beş yüz kişilik bir kuvvetle, üçüncü defa olarak Adapazarı ve Geyve havalisinde zayıf bir millî müfrezemize, nizamiye kıtaatımıza mütemadiyen saldırdı (s. 596).

Kuvvetim, iki yüz elli kişi çıkarır bir tabur, ve dört tüfekli bir mitralyöz bölüğünden ibarettir (s. 220).

19 reye karşı 148 rey ile İsmet Paşa Hükûmeti'ne itimat edildi. Bir rey de müstenkif idi (s. 1180).

Meydan muharebesi, 100 kilometrelik cephe üzerinde cereyan ediyordu. Sol cenahımız, Ankara'nın elli kilometre cenubuna kadar çekilmişti (s. 824).

10 Eylül'de maiyetlerinde birkaç jandarma ve müsella Kürt olduğu halde, hükûmet dairesinde toplanıyorlar, sandık emininin odasına giriyorlar, sandığı açıyorlar, beraber almak üzere altı bin lira sayıp bir kenara koyuyorlar ve sandığa vazetmek üzere de şu senedi yazıyorlar... (s. 168).

O günlerde İzmir'e yeniden bir piyade alayı ile teçhizatı tam bir süvari alayı ve yirmi dört adet yük otomobiliyle külliyyetli nakliye arabası ve altı adet top ve birçok mühimmat çıkarıldığı ve cephelere küllî miktarda cephane sevk edilmekte olduğu anlaşılıyordu (s. 510).

Akbaş deposunda sekiz bin Rus tüfeği, kırk Rus mitralyözü, yirmi bin sandık cephane tahmin ediliyordu (s. 524).

Tarih kullanımı bilimsel kanıtı sağlayan verilerden biridir. Nutuk Atatürk'ün Samsun'a çıkış tarihi olan 19 Mayıs 1919 ile Nutuk'un sunulmaya başlandığı tarih olan 15 Ekim 1927 tarihleri arasındaki olayları kapsar. Yalnız, olayların anlaşılması için 19 Mayıs 1919 tarihinden önce yaşanmış olaylara da değinilir. Mustafa Kemal, Nutuk'ta anlattığı her olayı tarihiyle birlikte vermeye çalışmıştır. Bu tarihlerin ise beş farklı şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunlar çok net verilen (gün/ay/yıl/saat) tarihler, net verilen (gün/ay/yıl) tarihler, muallak tarihler, bir süreci içeren tarihler ve anlatılan olaylarla bağ kurularak verilen tarihlerdir. Nutuk'tan alınan örnekler aşağıda sırasıyla verilmiştir:

İstanbul, benim, o dakikada resmî memuriyetime hitam vermiş oldu. Ben de aynı dakikada 8/9 Temmuz 1919 gecesi saat 10.50 sonrada Harbiye Nezaretine, saat 11 sonrada padişaha vazife-i memuremle beraber silk-i askerîden istifamı müş'ir telgrafları vermiş oldum (s. 64).

1919 senesi Mayısın 19'uncu günü Samsun'a çıktım (s. 2)

Erzurum'a muvasalatımın ilk günlerinde Erzurum Kongresinin in'ikadını temin için ittihaz-ı tedabir ile iştigale ehemmiyet verildi (s. 62).

Bir hafta kadar Samsun'da ve 25 Mayıs'tan 12 Haziran'a kadar, Havza'da kaldıktan sonra Amasya'ya gittim (s. 30).

Bu tarihten on beş gün sonra idi, Kâzım Karabekir Paşa'dan 17 Teşrinievvel 1919 tarihli şu telgrafi aldım... (s. 216).

1.2. Duygusal Kanıt

İnsanların tutum ve davranışlarının bir kısmının altında duygular vardır. Bu sebeple ikna edici iletişimde kullanılan kanıt türlerinden biri duygusal olanlardır. İkna edici iletişimde kaynağın, mesajına duygusal ifadeler yüklemesi hedefi etkilemektedir (Can, 1991, s. 45). Birçok insanın

davranışlarını belirleyen faktörler, akılcı ve mantıklı olmaktan çok, kişisel veya duygusal (sevinç, kızgınlık, namus, cesaret vb.) etkenlerdir (Kirschner, 1994, s. 157). Bu sebeplerle duygusal kanıtlar sunma, insanları etkilemede kullanılan bir yoldur.

Mustafa Kemal Nutuk'ta duygusal kanıtları sıkça kullanmıştır. Bu kullanım iki şekilde ele alınmaktadır. Birincisi Mustafa Kemal'in kelime, kelime grupları ve cümleleri kullanarak Nutuk'ta geçen kişi, grup, çeşitli kuruluş ve cemiyetler, milletler, topluluklar, çeteler, hükümetler adına yargıda bulunmasıdır. Kullanılan bu yargılar zihinlerde sevgi, nefret, hayranlık, ret, sevinç, acı, üzüntü, güven, bağlılık, özentî, özveri, hiddet, teslimiyet, cesaret gibi pek çok duyguyu harekete geçirir. İkincisi ise bir olayı duygusal öğeleri öne çıkararak hikâye etme yoluyla gerçekleşir.

Mustafa Kemal'in kelime, kelime grupları ve cümleleri kullanarak duygusal kanıtlar oluşturmasına Nutuk'tan örnekler verilmiştir. Buna göre Millî Mücadele'yi destekleyen Abdulkerim Paşa hakkında söyledikleri olumlu duygusal kanıtlar oluşturması bakımından; Millî Mücadele'ye karşı olan Vahdettin ve Damat Ferit Paşa Hükûmeti hakkında söyledikleri ise olumsuz duygusal kanıtlar oluşturması bakımından örnek olarak aşağıya alınmıştır:

Abdulkerim Paşa / çok namuslu, hamiyetli ve temiz kalpli bir vatanperverdi (234), muhterem ve mahbup (234), saffet-i kalbinden ve necabet-i ahlakiyesinden (236), tatlı sözlerinin ve mutantan cümlelerinin (236), nezih kalpli (238), zat-ı necibaneleri gibi kalbi cidden vatan ve millet aşkıyle ve padişaha muhabbet ve sadakatle memlû olan ve hatıra-i uhuvvetini daima hürmetle muhafaza eylediğim kardeşim Abdulkerim Paşa Hazretleri (242), erbab-ı hamiyet ve vatanperveranın (246), sessiz sedasız, liveçhilvatan çalışılan ve tek başına bir azm-i naçiz-i nezahetperverî ile başarılan vak'a-i muazzama (250).

Vahdettin / Saltanat ve hilafet mevkiini işgal eden (2), mütereddi (2), şahsını ve yalnız tahtını temin edebileceğini tahayyül ettiği deni tedbirler araştırmakta (2), hayat ve rahatını kurtarabilecek çareden başka bir şey düşünmüyor (14), hiyanet (184), zat-ı şevketsimat-ı tacdar-ı azami (250), bende (302), alçak bir padişahın deni fikirleri (308), devlet riyasetini telvis etmekte olan hain (320), hainane salvetler (594), ...bu zat haindir. Düşmanların vatan ve millet aleyhinde vasıtasıdır (758), düşmanların elinde bazıca bulunan Vahdettin (810), büyük bir makam, tantanalı bir unvan ihraz edilmiş bir sefil, aciz, adi, his ve idrakten mahrum bir mahluk, kıymetsiz hayatlarını iki buçuk gün fazla, sefilane sürükleyebilmek için her türlü mezelleti mübah gören, alçak, adi bir mahluk (924).

Damat Ferit Paşa ve Hükûmeti / aciz, haysiyetsiz, cebin (2), esir ve aciz (28), menfi tebligat (yapan) (58), milleti jurnal (eden) (90), mani tedabir (102), hiyanet (184), bedbahtlar, gafiller, cahiller, zavallılar, hainler, biasıl ve millet ile alakasız bir heyet-i acize (240), zat-ı gafil, hırs-ı menfaatle ve amâ-yi cehil ve gafletle, her türlü hasabet ve hiyanet ve acz ü meskenet mevkiinde (242), cinayet ve ihaneti mertebe-i sübuta varan bir kabine erkânının müdafaat-ı gayrimeşruası (244), mukadderat-ı atiyemiz için, yeni bir sebep-i felâket

ihzarından başka bir semereye intizar olunmayan (246), ahval-i gayritabiye ve gayrikanuniyenin amil ve müsebbibi, gayrimeşru e'f'al ü hareket (274), ihanetkerane (276), miras-ı seyiyati (466), şerefsiz, haysiyetsiz, suflî (478), menfi ve hain (592).

Mustafa Kemal duygusal kanıt oluşturmak için bazen de olayları duygusal bir şekilde hikâye etmiştir. Kuvayi Milliye çetesi liderlerinden biri olan Yahya Kaptan'ın, İstanbul Hükûmeti tarafından şehit edilmesi olayını anlatırken söyledikleri ve kullandığı Yahya Kaptan'ın eşinden kendisine gönderilen telgraf, bunu kanıtlar niteliktedir:

Şimdi Efendiler, vicdan ve şefkat sahibi olanları, cidden dilhun eden bir telgrafi daha nazargâh-ı rikkatinize vazederek, bu meseleye dair beyanatıma hitam vereceğim:

4960

İstanbul, 14/1/1920

Ankara'da: Kuva-yi Milliye Reisi Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine

Zevcim Yahya Kaptan, mahza Zat-ı Samilerine olan münasebeti dolayısıyla, bir cürm-i kanunisi olmaksızın, arz-ı teslimiyet ettiği halde, Gebze Jandarma Yüzbaşısı Nail ve Mülâzimievvel Abdurrahman Efendiler tarafından alçakçasına şehit edildi. Bütün Tavşancıl ahali, vak'anın şahididir. İhkak-ı hak için Adliye ve Dahiliye Nezaretlerine müracaat edildi. İki nefer yetim ile perişan bir halde bulunuyoruz. Bu bapta teşebbüs ve muavenet-i Samilerine muntazırız ferman.

Karagümrük'te Keçecilerde
Karabaş Mahallesinde 19
numaralı hanede sakin Yahya
Kaptan zevcesi

Şevket Hanım (s. 440).

1.3. Ahlaki Kanıt

Ahlaki kanıt din kurallarının ve toplumun geleneğinin insanlar üzerindeki etkisinden yararlanan bir ikna tekniğidir. Hogan ve Speakman (2012)'a göre insanlar var olan inançlarına ters düşen görüşlere hemen tepki gösterirler.

Mustafa Kemal Nutuk'ta dinin ve geleneğin gereklerine uygun hareket etmiştir. Nutuk'ta sıklıkla dinî terimleri kullanması, İslam dünyasının sevgisini kazandığını ifade etmesi, günün gereklerine uygun olarak dinin getirdiklerine uyması, dini siyasete ve insanları kullanmaya alet edenleri şiddetli bir şekilde eleştirmesi ve konukseverlik ile yaşa hürmet gösterme gibi geleneğin getirdiği durumlara saygı göstermesi bundan kaynaklanmaktadır.

Mustafa Kemal Nutuk'ta dinle ilgili birçok sözcük kullanmıştır. Nutuk boyunca 91 defa din, 222 defa İslam, 46 defa Hıristiyan, 1 defa Yahudi, 49

defa Müslüman, 36 defa merhum ve 121 defa da mukadderat dinî terimlerini kullanması bunu kanıtlar niteliktedir. Bunun yanında birçok İslamî terim kullanmıştır. “inşallah, elhamdülillah, maazallahü teâla, elhamdülillahi teâla, ahsen ve karip olan Allah’ın tecellisiyle, Allah muhafaza, Allah’ın inayetiyle” gibi ifadeler bu kullanımları örnekler niteliktedir:

Hamit Bey’in bu telgrafına 21 Temmuz 1919 tarihinde verdiğimiz bir cevapta: “İnşallah her şey olacaktır...” (s. 76).

Pek muhterem ve nezih kalpli kardeşim Abdulkerim Paşa Hazretlerine: Elhamdülillah afiyetim berkemaldir (s. 238).

Bu esas-ı mefîn ve meşrudan zerretüma inhiraf, maazallahü teâla, devlet ve millet ve vatanımız için hüsrân-ı elfîmi mucip olur (s. 238).

Elhamdülillahi teala,, bu gayenin temin-i istihsalinde, artık milletimiz her türlü âsar-ı bedhahaneyi kırmış ve bütün celâdetiyle hatve-i azimkâranesi atmıştır (s. 240).

Ahsen ve karip olan emr-i Huda’nın tecellisiyle bedbaht ve mazlum millet-i necibemizin mazhar-ı necat ve selamet olmasını, derya-yı rahmet-i izzetten tazarru ve afakı daima (bir dud-ı muannitle) sarılı olan İstanbul’daki bazı zevatın hakikati görmekteki hiss-i hasis-i temerrütlerinin zevaline intizar eyleriz (s. 248).

Ancak bu sayede ve Allah’ın inayetiyle şahsıma tevcih buyurduğunuz ve buyuracağınız vezaifi hüsn-i ifaya muvaffak olabileceğimi ümit ederim (s. 1084).

Mustafa Kemal, söylemlerinde ve yaptığı işlerde günün şartlarına uygun şekilde hareket etmiştir. Halk dinî ritüellere önem verdiği için Mustafa Kemal de önem vermiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışı için Nutuk’ta söyledikleri ve o dönemde Meclisin açılışını haber vermek için çeşitli devlet dairelerine gönderilen telgraf bunu göstermektedir:

Tel. Gayet müstaceldir.
21/4/1920

Ankara,

Ankara’ya acele tezkere

Kolordulara (K. O. 14 Vekâletine)

Fırka 61 Kumandanlığına Refet Beyefendi’ye

Bilûmum Vilayata, Müstakil Livalara, Müdafaa-i Hukuk Heyet-i
Merkeziyelerine,

Belediye Riyasetlerine

1- Bimennihilkerim Nisanın 23. Cuma günü, Cuma namazını müteakip Ankara’da Büyük Millet Meclisi küşat edecektir.

2- Vatanın istiklali, makam-ı refi-i hilafet ve saltanatın istihlası gibi en mühim ve hayatî vezaifi ifa edecek olan bu Büyük Millet Meclisinin yevm-i küşadını cumaya tesadüf ettirmekle yevm-i mezkûrun mebrukiyetinden istifade ve bilumum meb’usin-i kiram hazaratı ile Hacı Bayram-ı Veli cami-i şerifinde cuma namazı eda olunarak envar-ı Kuran ve sâlattan da istifaza

olunacaktır. Badaselat, lihye-i saadet ve sancak-ı şerif-i hamilen daire-i mahsusaya gidilecektir. Daire-i mahsusaya dahil olmazdan evvel bir dua kıraatıyla kurbanlar zeph olunacaktır. İşbu merasimde cami-i şeriften bed'ile daire-i mahsusaya kadar Kolordu Kumandanlığınca kıtaat-ı askeriye ile tertibat-ı mahsusa alınacaktır.

3- Yevm-i mezkûrun teyid-i kutsiyeti için bugünden itibaren merkez-i vilayette Vali Beyefendi hazretlerinin tertibiyle hatim ve buhari-i şerif tilavetine bed'olunacak ve hatm-i şerifin son aksamı teberrüken cuma günü namazdan sonra daire-i mahsusa önünde ikmal edilecektir.

4- Mukaddes ve mecruh vatanımızın her köşesinde her suretle bugünden itibaren buharî ve hatemat-ı şerife kıraatine şuru edilerek cuma günü ezandan evvel minarelerde salâvat-ı şerife okunacak ve esna-yi hutbede hilâfetmaabımız padişahımız efendimiz hazretlerinin nam-ı hümayunu zikredilirken zatı şevketsimat-ı padişahilerinin ve memalik-i şahaneleriyle bilumum tebaa-i mülûkânelerinin bir an evvel nail-i halâs ve saadet olmaları duası ilaveten tezkâr olunacak ve cuma namazının edasından sonra da ikmal-i hatmedilerek makam-ı mualla-yi hilafet ve saltanatın ve bilcümle aksam-ı vatanın halâsı maksadiyle vuku bulan mesai-i milliyenin emniyet ve kutsiyeti ve her ferd-i milletin kendi vekillerinden mürekkep olan bu Büyük Millet Meclisinin tevdi eyleyeceği vazâif-i vataniyeyi ifaya mecburiyeti hakkında mev'izeler irat olunacaktır. Bادهu halife ve padişahımızın, din ve devletimizin, vatan ve milletimizin, halâsı, selameti ve istiklali için dua edilecektir. Bu merasim-i diniye ve vataniyenin ifasından ve camilerden çıkıldıktan sonra bilâd-ı Osmaniyenin her tarafında, makam-ı hükûmete gelinerek, Meclisin küşadından dolayı resmen tebrikât icra edilecektir. Her tarafta cuma namazından evvel münasip surette mevlid-i şerif okunacaktır.

5- İşbu tebliğin hemen neşr ü tamimi için her vasıtaya müracaat olunacak ve serian en uca köylere, en küçük kıtaat-ı askeriye, memleketin bilumum teşkilat ve müessesatına iblağı temin edilecektir. Ayrıca, büyük levhalar halinde her tarafa talik ve mümkün olan mahallerde tabî ve teksir ve meccanen tevzi edilecektir.

6- Cenab-ı haktan muvaffakiyet-i kâmile tazarru olunur.

Heyet-i Temsiliye namına

Mustafa Kemal (s. 576).

Mustafa Kemal yaptığı işlerle yalnız Türk milletinin değil İslam dünyasının da sevgisini kazanmıştır. Bu, şu konuşmasından anlaşılmaktadır:

Zannediyorum ki, ondan sonraki mesaim cümlelerin malûmudur. Hiçbir yerde, beş sene oturamayacak kadar sarf-ı mesai etmiş bulunuyorum. Ben zannediyordum ki, bu hidematımdan dolayı milletimin muhabbetine ve teveccühüne mazhar oldum. Belki bütün âlem-i İslam'ın muhabbet ve teveccühüne mazharım. Binaenaleyh, bu teveccühata mukabil, vatandeşlik hukukundan ıskata maruz kalacağımı asla hatıra getirmezdin (s. 966).

Mustafa Kemal, dini siyasete alet edenleri eleştirmektedir. Nutuk'ta birçok defa bunun ne kadar yanlış olduğundan bahsetmiştir. Ayrıca insanların dinî duygularını sömürerek onları kullananları da ağır bir şekilde eleştirmektedir. Aşağıya alınan kısımlar bunu örnekler niteliktedir:

Muhterem Efendiler, bu kadar eçhel ve ahval ve hakayik-ı cihandan bu derece bihaber Şükrü Hoca ve emsalinin milletimizi iğfal için, Ahkam-ı İslamiye, diye neşrettikleri safsataların esasen tekrara değeri yoktur. Fakat, bunca asırlarda olduğu gibi, bugün dahi, akvamın cehlinden ve taassubundan istifade ederek bin türlü siyasî ve şahsî maksat ve menfaat temini için dini alet eden ve vasıta olarak kullanmak teşebbüsünde bulunanların, dahil ve hariçte mevcudiyeti, bizi, bu zeminde söz söylemekten, maatteessüf, henüz müstağni bulundurmuyor. Beşeriyette, din hakkındaki ihtisas ve vukuf, her türlü hurafeden tecerrüt ederek, hakikî ulûm ve fûnun nurlariyle musaffa ve mükemmel oluncaya kadar, din oyunu aktörlerine, her yerde tesadüf olunacaktır (s. 942).

Nurettin Paşa “Irak cephesinde iken ahali-i mahalliye tarafından kendisine tevdi edilmiş bulunan, Kerbelâ’da metfun hafid-i Hazret-i Peygamberî İmam Hüseyin Hazretlerinin seyf-i mübaretkini hâmil bulunmakla müşerrefdir.”

Efendiler, bu ne laftır?!

Kerbelâ, hafid-i Peygamberî, imam, seyf-i mübarek, müşerref, bu gibi avampesendane laflarla milleti iğfal mesleğinde bulunanlar, artık insaf etsinler!... Millet de dikkat ve basiretini arttırsın!... (s. 998).

Diyanet-i İslamiye’yi, asırlardan beri müteamil olduğu veçhile bir vasıta-i siyaset mevkiinden tennzih ve ilâ etmek elzem olduğu hakikatini de müşahede ediyoruz (s. 1130).

Yemin etmek dinî ve geleneksel bir ritüeldir. Mustafa Kemal gerekli gördüğü durumlarda yemin ederek insanları kendine inandırmaya çalışmıştır:

Gaye-i istiklalin istihsaline kadar tamamiyle milletle birlikte, fedakârane çalışacağıma mukaddesatım namına yemin ettim. Artık benim için Anadolu’dan hiçbir yere gitmemek kat’îdir. (s. 28).

Mustafa Kemal Nutuk’ta zaman zaman konukseverlik, yaşa saygı ve el öpme gibi geleneksel durumlardan da bahsetmiştir:

Üçüncü Kolordu Kumandanı olan Selahattin Bey, Sivas’ta bulunuyordu. Vali Paşa ile birlikte, kongreye gelen murahhasların yerleştirilmesinde ve Heyet-i Temsiliye için lise binasının ve kongreye mahsus salonun ihzarında ve her türlü tertibat ahzinde mihmännüvazlığa misal olacak surette fevkalade çalışmışlardı (s. 114).

Cereyan-ı millî aleyhinde, hareket-ı hainanede bulunduğu tahakkuk eden Ankara Valisi Muhittin Paşa, maksad-ı mahsusla devre çıkmış idi. 13 Eylül’de Çorum’da bulunuyordu. Muhittin Paşa’nın derdestiyle mahfuzen Sivas’a sevki Ankara’da kolordu kumandanına ve Samsun’da beşinci Kafkas Fırkası Kumandanına emir verildi. Muhittin Paşa mevkufen Sivas’a getirilmiştir. Kendisiyle bizzat görüştüm. Nasayih ve ihtarat-ı lazimedede bulunduktan sonra sinnine hürmeten Samsun üzerinden İstanbul’a gönderdim. Çorum Mutasarrıfı Semih Fethi Bey de üç, dört gün sonra hususî tarzda Sivas’a davet olundu (s. 218).

“Emin Bey’i biraz anlatır mısınız?” sualine: “318 neş’etli Üsküplü Emin, tanırırsınız. Mahsus ellerinizden öpüyorlar.” (s. 222)

2. Mustafa Kemal'in İkna Tekniklerinin Zıddını Kullandığı Durumlar

Mustafa Kemal'in çalışma kapsamında ele alınan tekniklerden dördünde tavsiye edilenlerin zıddını kullandığı görülmektedir. Bunlar "alçak gönüllü olma, sunulan kanıtların kimseyi yanıltıldığını kabul etmek zorunda bırakmaması, kişisel ifadeler yerine genel ifadeler kullanma ve karşıdakini küçük düşürücü sözler kullanmama" teknikleridir.

Mustafa Kemal Nutuk'un sunumunda oldukça alçak gönüllüdür ve bunu ifadelerine de yansıtmıştır. Ancak Nutuk içinde anlatılan olaylar sırasında kimi zaman yaşanan olaylardan ve kendisine yapılan saldırılardan dolayı alçak gönüllülüğünü koruyamamış ve buna karşıt ifadeleri söylemekten de çekinmemiştir. Mecliste Başkomutanlık meselesinde yapılan tartışmalar sırasında yaptığı şu konuşma bunu kanıtlar niteliktedir:

Mesela, Salih Efendi (Erzurum Meb'usu), benim, Meclisin hakkını gaspettiğimi, gaspetmek istediğimi söyleyerek hakk-ı sarhimizi vermeyiz! diye feryat etmiş.

Efendiler, açık ifade edeceğim, beni mazur görünüz; her birinizin salâhiyet-i fevkâlade ile intihap olunmasına ve salâhiyet-i fevkaladeye malik bir meclisin teşekkülüne ve bu, meclisin, memleketin mukadderatına vâzıulyet bir mahiyet iktisap etmesine çalışan, benim! Bunda muvaffak olmak için en yakın arkadaşlarımla fikir mücadelesi yaptım. Bütün hayatımı, mevcudiyetimi, bütün şeref ve haysiyetimi mehalike ilka ettim. Binaenaleyh bu, benim eserimdir. Ben, eserimi tezlil ile değil ilâ ile muvazzafım. Salih Efendi'den hiç olmazsa, beni de kendisi kadar olsun, bu meclisin hukukiyle alakadar farzetmesini rica ederim. Fazla bir şey istemem. Bu mütaleadan sonra meclisin hakkını gasbetmek sözünü tamamen Salih Efendi'ye ret ve iade ederim. Böyle bir şey mevzu-i bahs değildir ve olamaz (s. 874).

Buradan hareketle denilebilir ki Mustafa Kemal, durumlara ve yaşananlara göre bazı zamanlarda alçak gönüllü olmakla birlikte bazen bunu sağlayamadığı da olmuştur.

Mustafa Kemal, Millî Mücadele döneminde, gerektiği durumlarda karşıdaki kişilerin yanıltıldığını kabul etmesini sağlamıştır.

Mustafa Kemal, Mecliste Başkomutanlık meselesinin tartışıldığı zaman, kendisine ağır ve gereksiz eleştirilerde bulunan bazı milletvekillerinin eleştirdikleri konularda yanıltıldıklarını gözler önüne serebilmek için kürsüden uzun bir konuşma yapmıştır. Bu konuşmasında muhataplarının yanıltıldıkları noktaları bir bir örneklerle anlatmıştır. Duruma örnek olması bakımından Mustafa Kemal'in Selahattin Bey'e verdiği cevap aşağıya alınmıştır:

Efendiler, söz söyleyen bir zat da Selahattin Bey'dir. Selahattin Bey, bize taarruz edip edemeyeceğimizi sormuş imiş... Biz de edeceğiz demişiz... Kendisi de edemeyeceksiniz! demiş. Ve en nihayet edememiştir!.. Kendi sözü olmuş.

Halbuki, taarruzun esbab-ı tehirini lüzumu kadar muhtelif vesilelerle, izah ettiğimizi zannediyorum. Tekrar edeyim ki taarruz edeceğiz. Düşmanı vatanımızdan tart ve teb'it edeceğiz. Bu kararımızda sabit bulunuyoruz. Tereddüdü müstelzim hiçbir sebep, mutasavver değildir. Bundan başka Selahattin Bey demiş ki, ordu hadd-i azamisine varmıştır. Evet, ordumuz mükemmeldir, fakat hadd-i azamisine varmamıştır. Kendisi gibi bir asker arkadaşın, heyet-i celileye bu tarzda beyanatta bulunabilmesi için, ordunun içyüzünü bilmesi lazımdır. Halbuki Selahattin Bey, bundan çok uzaktır. Ordu ile yakından alakadar olanların sözü, yalnız benim sözüm değil, bütün kumandanların sözü, kendisini tekzip etmektedir. Fakat şüphesiz, ordumuzu hadd-i layıkına isal edeceğiz. Selahattin Bey'in mühim sözlerinden biri de, bizim en mühim vazifemiz, siyaset yapmaktır tarzındaki mütaleasıdır. Hayır Efendiler, bizim mühim ve asıl olan vazifemiz, siyaset yapmak değildir. Bizim ve bütün memleket ve milletin bugün, yegâne vazifesi, topraklarımızda bulunan düşmanı süngülerimizle taretmektir. Bunu yapamadıkça, siyaset bir lafz-ı bimanadan ibaret kalır. Maahaza, bir dakika için Selahattin Bey'in sözlerini kabul edelim! Buna, ben mâni miyim? Başkumandan mâni midir? Bu sözün Başkumandanlık Kanuniyle ne münasebeti vardır? Anlaşıyor ki bir mümanaat ve bir mübayenet mutasavverdir. Ben, millî maksadın temini için yegâne çarenin, muharebe ve muhaberede muvaffakiyet olduğunu söylüyorum. Bütün kudretimizi, bütün menabimizi, bütün varlığımızı orduya vereceğiz. İktidarımızı, dünyaya tanıtacağız ve ancak ondan sonra, milleti, insan gibi yaşatmak mümkün olacaktır! diyorum (s. 876-878)

Bulgulardan hareketle Mustafa Kemal'in bu tekniği zıt şekilde kullandığı açıktır. Birine yanıldığını söylemek onu ikna etmeyi zorlaştırır. Mustafa Kemal zaman zaman bazı kişilere yanıldığını doğrudan söylemiştir. Ardından yetkisini kullanarak veya diğer kişilere bu yanılgıları göstererek kendi istediğini yaptırma yoluna gitmiştir. Nutuk'ta bu kişilerin yanıldıklarını yüzlerine söylediği durumları anlatarak da dinleyicileri kendi tarafına çekmek istemiştir.

Mustafa Kemal Nutuk'ta zaman zaman dinleyicilere genel ifadelerle açıklamalarda bulunmuştur. Ancak Nutuk'un geneline ve yaşanan olaylarda Mustafa Kemal'in konuşmalarına bakıldığında kişisel ifadelerin daha ağırlıkta olduğu görülmektedir. Mustafa Kemal Millî Mücadele'nin anlatımında kendi varlığını, kullanmış olduğu teklik birinci kişi zamiri ve bu zamirin çekimli şekilleriyle gösterir. Nutuk'un metninde 197 kez "ben" zamirini, 164 kez "benim", 101 kez "bana", 50 kez "beni", 21 kez "benimle", 20 kez "benden" 9 kez "bendeniz", 5 kez "bende" çekimli şekillerini kullanmıştır. Mustafa Kemal, Nutuk'ta kendi varlığını ve liderliğini ön plana çıkarmak istemektedir.

Mustafa Kemal'in kişisel görüşlerini gösteren ifadelere örnek olması bakımından aşağıdakiler alınmıştır:

...ben, evvela, hakikaten boğazın tutulduğuna kani olmadım. Bunu, hükümet-i merkeziyenin mümaşatkârı olabileceğini tahmin ettiğim bazı kimseler tarafından, mahza, beni tevakkufa mecbur etmek için tasni edilmiş bir plan telakki ettim. Saniyen, Dersim Kürtleri boğazı tutmuşlarsa, bunların alabilecekleri tertibatın, uzak tepelerden yola ateş etmekten ibaret kalması, bence, çok muhtemel idi (s. 114).

Bence en mühim mesele, her nevi müşkülât ve mehalike rağmen Sivas Kongresinin niticeli mukarreratla müzakeratını bir an evvel ikmal etmiş olmak ve bu mukarreratı memlekete tatbik girişmek idi (s. 156).

Efendiler, bizzat Eskişehir'e ve oradan ileri muntakalara gittim. Gerek orada gerek diğer menatıkta bulunan kuvvetlerimizin tensik ve tanzimini emrettim. Yeniden, düşman karşısında, muntazam kumandaya tâbi cepheler tesisini temin eyledim (s. 618-620).

Mustafa Kemal Nutuk'ta genel ifadeler kullanmıştır. Ancak Nutuk'un geneline bakıldığında Mustafa Kemal'in kendi kişisel görüşlerini ön plana çıkardığı görülmektedir. Zaten Nutuk da Mustafa Kemal'in kendi bakış açısını yansıtmak için yazdığı bir eserdir. Bu sebeple Nutuk'un genelinde Mustafa Kemal'in kişisel görüşlerinin yer alması normaldir. Buradan hareketle Mustafa Kemal Nutuk'ta genel ifadelerden çok, karşısındakileri kendi kişisel görüşleriyle etkilemeyi yeğlemiştir.

Mustafa Kemal, Nutuk'ta adı geçen yüzlerce kişi arasından yalnızca Millî Mücadele karşıtı olanlar ile kendisine muhalif olanlara küçük düşürücü ifadeler kullanmıştır. Bu küçük düşürücü ifadeler "Duygusal Kanıt" başlığında örnekler verildiğinden burada tekrar ele alınmamıştır. Ancak örnek olması bakımından burada Mustafa Kemal'in Başkomutanlık meselesinde Mecliste kendisini ağır bir şekilde eleştiren bazı milletvekillerine verdiği yanıtlarda geçen onları küçük düşürücü ifadeler alınmıştır:

Salih Efendi'den hiç olmazsa, beni de kendisi kadar olsun, bu meclisin hukukiyle alakadar farz etmesini rica ederim. Fazla bir şey istemem. Bu mütaleadan sonra meclisin hakkını gasp etmek sözünü tamamen Salih Efendi'ye ret ve iade ederim (s. 874).

Görüyorsunuz ki meselenin celse-i hafiyede müzakeresinden maksat, Mehmet Şükrü Bey'in dediği gibi, hiçbir vakit hakikatleri milletten gizlemek nokta-i nazarına matuf değildir. Keşke, alenen müzakerede bir mahzur olmasaydı da Mehmet Şükrü Bey'in sözlerindeki manayı, muzmerratı, millete izah ve tefsir etseydim. Şükrü Efendi bilsin ki, onun dediği gibi komedyaya oynamıyoruz. Biz, buraya, komedyaya oynatmak için toplanmadık. Efendiler, komedyaya oynayan ve oynatan Şükrü Efendi'nin kendisidir (s. 876).

Efendiler, Hüseyin Avni Bey, ikide birde, birtakım manasız sözlerle beyanatımı kesiyordu. Kendisine ağır ihtarda bulundum. Meclisin, mahalle

kahvesi olmadığını söyledim. Milletın kâbesi olan kürsüye, kendisinden hürmet ve riayet talep ettim (s. 876).

Bu sözüme itiraz eden bir zata cevap verdim, alenen dedim ki:

Sen yalan söyleyebilirsin, müstaitsin!.. (s. 932).

Sonuç ve Öneriler

Nutuk, ikna etmek amacıyla yazılmış bir siyasetname olduğundan dolayı birçok ikna tekniğini barındırır. Mustafa Kemal, Nutuk boyunca birçok ikna tekniğinden yararlanmış, bazı tekniklerde tavsiye edilenleri zıt şekilde kullanmış, bazı tekniklere ise hiç yer vermemiştir.

Çalışma kapsamında ele alınan 76 ikna tekniğinden 5'ine Nutuk'ta hiç rastlanmaz. Bunlar "hediye vererek ortaklık kurma, aktarılan bilginin günlük yaşamda nasıl ve nerede kullanılacağını belirtme, karşısındakinin öğrenme kanalını tespit edip buna göre konuşma, müzik kullanma, farklı ve zengin materyaller kullanma" teknikleridir. Mustafa Kemal'in çalışma kapsamında ele alınan tekniklerden 4'ünde tavsiye edilenlerin zıddını kullandığı görülmektedir. Bunlar "alçak gönüllü olma, sunulan kanıtların kimseyi yanıltmadığını kabul etmek zorunda bırakmaması, kişisel ifadeler yerine genel ifadeler kullanma ve karşısındakinin küçük düşürücü sözler kullanmama" teknikleridir. Çalışmaya konu olan diğer 67 tekniği ise Mustafa Kemal Nutuk'ta sıklıkla kullanmıştır. Bu tekniklerden en çok kullanılanları "bilimsel kanıt, duygusal kanıt, ahlaki kanıt" teknikleridir.

Mustafa Kemal, Nutuk'ta bilimsel kanıtlar kullanmaya önem vermektedir. Bilimsel kanıtlar kapsamında anlatımın objektifliğini sağlamak amacıyla belgelerden, uzman görüşlerinden, istatistikî verilerden ve tarihlerden sıklıkla yararlanmıştır. Bu, Nutuk'u bilimsel bir zemine oturtmaktadır. Yıldız (2006) da çalışmasında Nutuk'un tamamının kanıtlayıcı bir metin olduğunu, Nutuk'ta anlatılanların belgelere dayandırıldığını ortaya koymaktadır.

Duygusal kanıtlar Nutuk'ta iki şekilde kullanılmıştır. Bunlardan birincisi kelime, kelime grupları ve cümleleri kullanarak Nutuk'ta geçen kişi, grup, çeşitli kuruluş ve cemiyetler, milletler, topluluklar, çeteler, hükümetler adına yargıda bulunulması şeklindedir. Bu yargılar kişilerin zihinlerinde olumlu ve olumsuz duygular oluşturacak şekilde meydana getirilmiştir. Mustafa Kemal, Millî Mücadele yanlıları için olumlu duygusal ifadeler kullanırken Millî Mücadele karşıtları içinse olumsuz duygusal kanıtları tercih etmiştir. İkinci kullanım ise duygusal olaylar anlatılarak oluşturulan duygusal kanıtlardır. Nutuk'ta sıklıkla duygusal olayların anlatımına yer verilmiştir. Yıldız (2006)'ın yaptığı araştırmada da Nutuk'un duygusal bölümler içerdiği ortaya konmaktadır.

Ahlaki kanıtlar din boyutuyla Nutuk'ta Mustafa Kemal'in dinî terimleri kullanması, günün şartlarına uygun bir şekilde dinî açıklamalarda bulunması, İslam dünyasının sevgisini kazandığını belirtmesi, dini siyasete alet edenleri ağır bir şekilde eleştirmesi şeklinde kullanılmıştır. Mustafa Kemal, geleneğin gerektirdiklerini de vurgulayarak ahlaki kanıtın gelenek boyutuyla iknayı da kullanmıştır. Uzun (2005) da "Atatürk'ün Nutuk'unun İçerik Analizi" adlı doktora tezinde Mustafa Kemal'in Nutuk'ta dinî ifadeleri sıkça kullandığından bahsetmektedir. Ayrıca Mustafa Kemal'in özellikle dinî nitelikli kelimelerin halkın duygularını istismar etmek için siyasette kullanılmasına karşı olduğunu ortaya koyması da bu çalışmanın bulguları ile örtüşmektedir.

Görüldüğü üzere Mustafa Kemal, Nutuk'ta çalışma kapsamında ele alınan 76 teknikten 67'sini kullanmış, 4 teknikte tavsiye edilenlerin zıddını yapmış, 5'ini hiç kullanmamıştır. Buna göre Mustafa Kemal çalışma kapsamında ele alınan tekniklerin %88'ini kullanmış, %5'inde tavsiye edilenlerin zıddını yapmış, %7'sini ise hiç kullanmamıştır. Bu da Mustafa Kemal'in birçok ikna tekniğinden yararlandığını, Nutuk'u söylerken, insanları anlattıklarına inandırmak için çeşitli yollara başvurduğunu ve ikna edici bir lider olduğunu göstermektedir. Mustafa Kemal'in kullanmadığı veya zıt yönde kullandığı teknikler ise şartlar gereği gerekliliğini sağlayamadığı veya gerekliliğine inanmadığı teknikler olabilir. Bu bakımdan Mustafa Kemal'in gerekli olduğu ölçüde ikna tekniklerini kullanmayı tercih ettiği ve ikna edici bir lider olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada ulaşılan bulgu ve sonuçlardan hareketle aşağıdaki öneriye yer verilmiştir:

Literatür tarandığında Mustafa Kemal Atatürk'ün ikna tekniklerini kullanmasıyla ilgili bu güne kadar herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmektedir. Bu çalışma ise yalnızca Mustafa Kemal'in Nutuk'unda ikna tekniklerini nasıl kullandığı üzerine bilgi vermektedir. Bu sebeple Mustafa Kemal'in diğer söylev ve konuşmalarında kullandığı ikna teknikleri bilimsel çalışmalara konu edilebilir.

KAYNAKÇA

- Atatürk, M. K. (2010). *Nutuk-Söylev (I.Cilt)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Atatürk, M. K. (2010). *Nutuk-Söylev (II.Cilt)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Aziz, A. (2003). *Siyasal iletişim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Can, B. (1991). *İkna edici iletişimde duygu ve mantık kullanımı*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Deniz, K. (2011). Etkili iletişim. Salih Gülerer (Ed.), *Üniversiteler için dil ve anlatım* içinde (s. 549-635). Ankara: Gazi Kitabevi
- Hale, R., Whitlam, P. (1997). *İnsanları etkileme gücü*. (T. Topuzoğlu, Çev.). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Hogan, K. (2007). *Başkalarını sizin gibi düşünmeye nasıl ikna edersiniz? İkna etmenin psikolojisi*. (T. S. Güneş, E. Karanimoğlu, Çev.). İstanbul: Yakamoz Yayınları.
- Hogan, K., Speakman, J. (2012). *Gizli ikna taktikleri*. (T. Gezer, Çev.). İstanbul: Yakamoz Yayınları.
- Karadoğan, E. (2003). *Kişiler arası iletişim sürecinde güven unsuru, güven ve ikna ölçeği örneği*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kirschner, J. (1994). *Manipülasyon ama nasıl? İnsanları etkilemenin ve kullanmanın sekiz ana kuralı*. (A. Arıtan, Çev.). İstanbul: Arıtan Yayınevi.
- Lazar, J. (2001). *İletişim bilimi*. Ankara: Vadi Yayınları.
- Paksoy, M., Acar, A. C. (2000). *İletişim ve iletişim modelleri*. Örgütsel iletişim. Özalp, İ. (ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (2009). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uzun, H. (2005). *Atatürk'ün Nutuk'unun içerik analizi*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara.
- Yatkın, A. (2003). *Halkla ilişkiler ve iletişim*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, B. (2006). *Nutuk'un fikrî ve edebî açıdan incelenmesi*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

EXTENDED SUMMARY

NUTUK IN TERMS OF PERSUASION TECHNIQUES

Today, persuasion manifests itself in many areas. One of these areas is politics. The word "politics" is defined as "Policy, special opinion and understanding related to the art of organizing and managing state affairs" in Turkish Dictionary (TDK, 2009). In today's democratic administration, the rulers take their power from their public. By elections made at certain intervals public choose their own managers. Under these circumstances, the people who want to take part in the political scene must convince the public to vote for them. For this reason, a good politician also has to be good at persuading people.

Undoubtedly, Mustafa Kemal Atatürk is the first actor of the democratization process in Turkey. Mustafa Kemal convinced a poor and exhausted nation to fight again for gaining their freedom after a great and bloody war. Then founded the Turkish Republic as a form of governance that people were not accustomed to and ensured the people to conform it by remaining in the political scene and running president until his death. He is undoubtedly a good leader, an influential communicator and a successful persuader.

Mustafa Kemal himself told the actions in the second major congress of the Republican People's Party (CHP) founded by him in 1927 starting from setting his foot in Samsun in 1919 to 1927 the current year, in 36,5 hours. This text is undoubtedly about an administrator's accountability to his public and an endeavour to persuade his public to the accuracy of his actions. The fact that Mustafa Kemal's using the word "persuasion" 16 times in the text of Nutuk confirms that. Despite the fact that this work, which was later called Nutuk, was subject to examination in many fields, there is no scientific study on persuasion, which is the main purpose of the work. For this reason, the main purpose of this research is to determine the persuasion techniques used in Mustafa Kemal Atatürk's Nutuk. In accordance with this purpose, the research questions given below are searched for an answer:

1. What are Mustafa Kemal's techniques of persuasion that he benefited from?
2. What are Mustafa Kemal's techniques of persuasion that he applied the opposite of what was recommended?

This study has importance since there are no scientific studies regarding persuasion related to neither Mustafa Kemal Atatürk nor his Nutuk.

This study has the feature of a qualitative research. The data has been analyzed by document analysis method. Document analysis method covers "the analysis of the written materials including the data related to the fact or facts which are aimed to be researched" (Yıldırım & Şimşek, 2013, p. 217). In this context, Mustafa Kemal Atatürk's work, named as "Nutuk", has been reviewed related to the persuasion methods which are approached in the light of the purpose of this study and the obtained data have been reorganized according to the the principles of document analysis method.

A form of persuasion techniques has been used for providing a standard in data collection. This form has been composed of the ones which are determined in written expression among the persuasion techniques which are formed by reviewing the literature and it has been created in the light of the opinions of the field experts. This form includes

76 persuasion techniques. This form has served the purpose of systematically recording how persuasion techniques related to the aim of this study, take place in the Nutuk.

Mustafa Kemal used 67 techniques among the 76 persuasion methods which are mentioned in the study in Nutuk. The techniques used by Mustafa Kemal are: scientific evidence, emotional evidence, moral evidence, harmony, empathy, stating fault-error, stating weak and human aspects, being contributor and participative, giving little promise and doing a lot of work, creating common enemy-common problem, astonishing with arguments and information, respecting, telling the public the story of the people like them, telling stories from their own life-giving examples, using clear and precise expressions, practicing fast, easy and good solutions after producing them, asking pseudo-questions, knowing the value-need-attitude and the factors motivating the one in front of him, famine, consistency, expressing the unknown by linking with the known, associating the subject with the previous issues, linking the narrating subject to a current issue, benefiting from contrasts in the message, making the one in front of him feel himself as a part of a group, social evidence, focusing on the result and envisaging it in his mind, determining primarily the aim then the plan to achieve the aim, having positive expectations about what he has planned, using different ways without changing the target against the obstacles, option restriction, triple structures, incorporating the one in front of him to the process by making him/her do positive works, using courtesy and appreciation expressions, using "as you know" expression, being ambitious, making the ones feel indebted by doing favours, making the ones imagine positive dreams about winning, repetition, summary, giving explicit answers sufficiently, letting the ones ask questions, praise, making explanations and descriptions about expected behavior, fear attractiveness, engaging in demagoguery (vague speech), appealing primarily to the emotion then to logic, evidences' basing on certainty, not trying one's patience by using the time carefully, being fully confident about the subject which he wanted to persuade someone, using easily understandable sentences, using the words that can clearly give the meaning, not using criticism and imperatives when starting to speak, making preparations, giving a speech plan, getting feedback, arousing curiosity, ensuring to make the audience willing to take action related to the explained subject, being trustworthy, self-reliance, honesty, sincerity, openness, accumulation, not gossiping. being an expert in his field.

The most commonly used persuasion techniques are scientific evidence, emotional evidence and moral evidence.

Mustafa Kemal put emphasis on using scientific evidence in Nutuk. He frequently used documents, expert opinions, statistical data and dates to ensure the objectivity of his narration within the scope of scientific evidence. This puts Nutuk on a scientific basis. In her study, Yıldız (2006) stated that the whole of Nutuk is a probative text, and that what is described in the Nutuk is based on documents.

In Nutuk, emotional evidence is used in two ways. The first one by using words, phrase groups and sentences, is making judgements on behalf of the people, groups, various organisations and societies, nations, communities, gangs and governments whom are mentioned in Nutuk. These judgments are created in a way that they form positive and negative feelings in the minds of the people. While Mustafa Kemal used positive emotional

expressions for the supporters of the National Struggle, he preferred negative emotional evidence for the opponents of the National Struggle. The second use is the emotional evidence that is made by explaining emotional events. In Nutuk, the expressions of emotional events are frequently given place. Also in the research done by Yıldız (2006), it is revealed that Nutuk contains emotional parts.

Moral evidence used in Nutuk as Mustafa Kemal's using religious terms, using religious explanations in accordance with the conditions of the day, stating that he gained the love of Islamic world, criticising heavily the ones who exploit religion for political gain. Mustafa Kemal also used persuasion by stating above and beyond the tradition with the traditional scope of moral evidence. In his doctoral thesis, titled "Content Analysis of Atatürk's Nutuk", Uzun (2005) also mentioned that Mustafa Kemal frequently used religious expressions in Nutuk. In addition, the fact that Mustafa Kemal was opposed to the use of religious words in politics in order to exploit the feelings of the public is also consistent with the findings of this study.

Of the 76 persuasion techniques discussed in the study, 5 are never seen in Nutuk. These are "creating a partnership by giving a gift, stating the imparted knowledge's how and where is used in daily life, identifying, determining the learning channel of the one in front of him and talking according to this, using music, different and rich materials". It is observed that Mustafa Kemal used 4 of the techniques discussed in the study as opposite of those recommended. These techniques are "being humble, the fact that presented evidence does not force anyone to admit that they are mistaken, use general expressions rather than personal expressions, and not use humiliating words against others.

In Nutuk, of the 76 techniques discussed in the scope of this study, Mustafa Kemal used 67 of them, 4 of them he used were the opposite ones of those recommended and never used 5 of them. Accordingly, Mustafa Kemal used 88% of the techniques discussed in the study, used 5% of them as the opposite of those recommended and never used 7% of them. This shows that Mustafa Kemal benefited from many persuasion techniques, while he was declaiming Nutuk he used various ways to make people believe what he told them and so he was a convincing leader. The methods that Mustafa Kemal did not use or used in the opposite direction may be the techniques that he did not provide or believe in the necessity. In this respect, it is concluded that Mustafa Kemal preferred to use persuasion techniques as necessary ways and he is a persuasive leader.

Within the context of the findings and the results obtained from this research, the following proposal is given:

When the related literature is reviewed, it is seen that there is no scientific study related to the use of persuasion techniques of Mustafa Kemal Atatürk. This study only gives information about how the persuasion techniques are used in Mustafa Kemal's Nutuk. For this reason, the persuasion techniques used by Mustafa Kemal in other discourses and speeches can be the subject of scientific studies.